

Competentiematrix voor de specialist begaafdheid

Bron: van Gerven, E. (2021). Raising the bar. The competencies of the specialist in gifted education. Leuker.nu.

1. Theorie over begaafdheid	2. Zien van educatieve behoeften	3. Begrijpen van educatieve behoeften	4. Reageren op educatieve behoeften	5. Beoordeling van het resultaat van interventies
De specialist heeft een diepgaande kennis van de theoretische perspectieven op begaafdheid en begaafdheidsonderwijs. De specialist kan deze kennis in de eigen praktijk contextueel interpreteren.	De specialist gebruikt een veranderings- en oplossingsgerichte aanpak om de educatieve behoeften van begaafde leerlingen te profileren. Daarin worden alle actoren uit de ecologie van de leerling gezien als gelijkwaardige educatieve partners.	De specialist interpreteert en begrijpt de educatieve behoeften van begaafde leerlingen in hun ecologische context (het interactieve systeem van de leerling, de leraar, het curriculum, de fysieke leeromgeving, het gezin en peers).	De specialist reageert betekenis vol op de educatieve behoeften van de begaafde leerling vanuit een contextueel en ontwikkelingsgericht perspectief. Door deze benadering zijn het leerproces en leerresultaten even belangrijk.	De specialist monitort het proces van betekenisvol reageren op de educatieve behoeften van de begaafde leerling en interpreteert de responsen van de leerling op dit proces binnen de gegeven context.
1. Pedagogisch De specialist creëert een veilige en stimulerende leeromgeving voor elke leerling, afgestemd op de individuele behoeften van de leerlingen.	1.1. Je overziet welke gevolgen jouw visie op begaafdheid heeft voor zien, begrijpen en reageren op de pedagogische behoeften van begaafde leerlingen.	2.1. Je verkent de talenten en persoonlijke drempels van de begaafde leerling in het intra-persoonlijk en interpersoonlijk functioneren.	4.1. Je stimuleert bij de begaafde leerling een attitude die gericht is op een evenwichtige balans tussen inzet, leren en presteren.	5.1. Je volgt het intra- en interpersoonlijk ontwikkelingsproces van de begaafde leerling weegt af hoe deze bijdraagt aan zijn vermogen tot zelf-actualisatie.
2. Didactisch De specialist maakt i.s.m. collega's vakinhoud leerbaar voor haar leerlingen, passend bij het onderwijskundige beleid van de school. Ze stelt het curriculum zodanig samen en biedt dit op een zodanige wijze aan dat leerlingen in staat zijn om zich de aangeboden stof goed eigen te maken.	1.2. Je legt verbanden tussen de wetenschappelijke inzichten over begaafdheid, de doelen van het onderwijs en je didactisch handelen.	2.2. Je stelt het binnen alle aangeboden domeinen het didactisch niveau van de leerling vast en brengt de cognitieve stijl van de leerling in kaart.	4.2. Je verzorgt aanpassingen in het curriculum op een zodanige wijze dat de leerling in alle domeinen moet reiken naar zijn zone van naastgelegen ontwikkeling.	5.2. Je volgt de brede ontwikkeling van de leerling vanuit een context gebonden perspectief. Je relateert de resultaten aan de gestelde doelen en de geboden begeleiding.
3. Organisatorisch De specialist voorziet in een gestructureerde, goed georganiseerde leeromgeving waarin een taakgerichte atmosfeer bestaat die het ontwikkelingsproces van de leerling stimuleert.	1.3. Je overziet hoe jouw visie op begaafdheid van invloed is op de dagelijkse organisatie van het onderwijs.	2.3. Je handelt planmatig en doordacht waardoor je zorgt voor een goede taakinvulling en tijdsplanning van het proces het verkennen van educatieve behoeften.	4.3. Je maakt ruimte en tijd in je dagelijks handelen voor de pedagogische en didactische begeleiding van de begaafde leerling.	5.3. Je legt vooraf vast hoe je periodiek de ontwikkeling van de begaafde leerling gaat volgen, hoe je resultaten documenteert en dit doet volgens een vast tijdsschema.
4. Communicatie De specialist communiceert op professionele wijze met alle educatieve partners die betrokken zijn bij het onderwijs aan de leerling.	1.4. Je stemt met jouw visie op begaafdheid af met die van de educatieve partners zodat dit leidt tot een werkbare aanpak in de begeleiding van de leerling.	2.4. Je verzamelt informatie over talenten en persoonlijke drempels van de begaafde leerling en ziet daarvoor alle educatieve partners van de leerling als relevante informatiebron.	4.4. Je betreft significante actoren in de ecologie van de begaafde leerling bij bedenken en implementeren van zinvolle educatieve responsen.	5.4. Je bespreekt het ontwikkelingsproces van de begaafde leerling en de resultaten ervan vanuit de gedachte van educatief partnerschap met de educatieve partners.
5. Onderzoek en innovatie De specialist monitort betekenisvolle responsen voor de ontwikkeling van leerlingen en interpreteert haar bevindingen ten aanzien van deze interventies context gebonden.	1.5. Je hebt zicht op moderne theorieën over begaafdheid, plaatst deze in relatie tot maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen en verbindt hier consequenties aan voor je handelen.	2.5. Je kunt met behulp van theorie over begaafdheid op verantwoorde wijze uit verschillende instrumenten een eigen gereedschapskist samenstellen voor het profileren van educatieve behoeften van jouw begaafde leerlingen.	4.5. Je baseert je interventies op basis van theorieën over begaafdheidsonderwijs. Je stemt de interventies af op wat realistisch en haalbaar is binnen je eigen onderwijspraktijk.	5.5. Je ontwikkelt het formatief en summatief assessment van de ontwikkeling van begaafde leerlingen. Ze baseert dit assessment op relevante en actuele theorieën.